

[Hem](#) > ... > [Familjefrågor Och Arv](#) > [Underhåll Till Familjemedlemmar](#) > [Germany](#)

Underhåll till familjemedlemmar

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Tyskland

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Följande personer kan vara underhållsskyldiga:

- Barn gentemot föräldrar.
- Föräldrar gentemot barn.
- Makar sinsemellan.
- Barnbarn (och deras barn) gentemot mor- och farföräldrar (och deras föräldrar).
- Mor- och farföräldrar (och deras föräldrar) gentemot barnbarn (och deras barn).
- Ogifta föräldrar sinsemellan, om de har vårdnad om ett barn.
- Partner i ett registrerat partnerskap sinsemellan.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Det finns inga fastställda åldersgränser för underhållsbidrag till barn. Underhållsskyldigheten föreligger så länge barnet (utan egen förskyllan) är behövande. När barnet har avslutat sin utbildning förväntas det dock i regel vara självförsörjande. Enligt de tyska bestämmelserna om underhållsskyldighet prioriteras underåriga barn för det mesta framför vuxna barn som har slutfört sin grundskoleutbildning. Kraven på den underhållsskyldige är strängare och underåriga har företräde framför myndiga barn när det gäller underhållsskyldighet.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

För att rätten till underhåll ska erkännas krävs det i regel att den sökande vänder sig till en domstol, till barn- och ungdomsmyndigheten (*Jugendamt*) eller till en notarie för att erhålla en exekutionstitel (*vollstreckungsfähiger Titel*) genom vilken ett belopp kan tvångsindrivas.

Om underhållskravet bestrids ska tvisten prövas av domstol. Ett åtagande om att betala underhållsbidrag kan göras inför barn- och ungdomsmyndigheten eller en notarie. Barn- och ungdomsmyndighetens behörighetsområde är emellertid begränsat jämfört med en notaries. Detta innebär att barn- och ungdomsmyndigheten registrerar ett sådant åtagande såvida det är frågan om underhåll till barn som inte har fyllt 21 år eller krav från modern och fadern med anledning av barnets födelse.

Tvister om underhållsskyldighet är familjerättsliga mål som prövas av familjedomstol (*Familiengericht*). Förfarandet regleras i lagen om familjerättsliga tvister och förfarandet vid frivillig rättsvård (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, nedan kallad FamFG) samt i civilprocesslagen (*Zivilprozessordnung*, nedan kallad ZPO).

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Enligt § 1629.1 i civillagen (*Bürgerliches Gesetzbuch*, nedan kallad *BGB*) företräder föräldrarna barnet gemensamt. Om en förälder har ensam vårdnad eller om beslutanderätten enligt § 1628 i *BGB* har överförts uteslutande till henne eller honom, företräder denna förälder barnet ensam. Ett krav görs således gällande av föräldrarna i barnets namn och i egenskap av barnets rättsliga företrädare. Enligt § 1629.2 första meningen i *BGB* kan fadern och modern emellertid inte företräda barnet på grund av risken för en intressekonflikt om en legal förmyndare inte får företräda barnet enligt § 1795 i *BGB*. Detta gäller bland annat vid en tvist mellan barnet och maken till den berörda föräldern. I detta fall ska en särskilt förordnad förmyndare (*Ergänzungspfleger*) utses för barnet. Denna förmyndare ska då i egenskap av barnets företrädare tillgodose barnets intressen. Ett undantag föreligger vad gäller en ansökan om underhållsbidrag. Enligt § 1629.2 andra meningen i *BGB* kan den förälder som faktiskt tar hand om ett barn kräva underhållsbidrag av den andra föräldern, även om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet. Enligt § 1629.3 i *BGB* ändras denna bestämmelse endast om föräldrarna fortfarande är gifta eller registrerade partner men lever åtskilda, eller har ansökt om äktenskapsskillnad/hemskillnad. I sådana fall kan en förälder enbart i eget namn kräva underhållsbidrag för barnet från den andra föräldern. Syftet med detta är att undvika att barnet dras in som part i föräldrarnas äktenskapsskillnad/hemskillnad.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

I mål som rör underhållsskyldighet är familjedomstolen (*Familiengericht*) behörig. Familjedomstolen utgör en avdelning vid distriktsdomstolen (*Amtsgericht*). Domstolarnas lokala behörighet i mål om underhållsskyldighet framgår av § 232 i *FamFG*.

Så länge ett äktenskapsmål pågår är den lokalt behöriga domstolen i princip den domstol som är eller var behörig för äktenskapsskillnaden i första instans. I övrigt beror den lokala behörigheten ofta på motpartens hemvist. Detta gäller dock inte i mål som avser underhåll till ett underårigt eller därmed likställt barn. I sådana fall är den domstol behörig i vars domkrets barnet eller den förälder som är behörig att företräda barnet har sin hemvist. Detta gäller emellertid inte om barnet eller den ena föräldern har sin hemvist utomlands.

Barnet kan även väcka talan om underhållsskyldighet mot båda föräldrarna vid den domstol som är behörig att pröva en talan mot den ena föräldern.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

I mål om underhållsskyldighet krävs i princip att parterna företräds av en advokat vid domstol. Någon advokat krävs emellertid inte som biträde vid interimistiska förfaranden (*einstweilige Anordnung*). Ett barn som företräds av barn- och ungdomsmyndigheten vid indrivning av underhållsbidrag behöver inte heller någon advokat.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Vid ett mål om underhållsskyldighet vid domstol påförs rättegångskostnader. Dessa kostnaders storlek beror på tvisteföremålets värde, förfarandets gång och de enskilda omständigheterna i varje mål.

I sitt domslut fastställer domstolen i huvudsak vilken part som ska ersätta rättegångskostnaderna. I princip ska den part som förlorar målet betala rättegångskostnaderna.

Sökande som på grund av sina personliga och ekonomiska förhållanden inte alls, eller endast delvis eller genom

delbetalningar, kan betala kostnaderna i målet kan erhålla rättshjälp (*Verfahrenskostenhilfe*) för att kunna betala kostnaderna i mål om underhållsskyldighet vid domstol. För detta krävs att sökanden i egenskap av käre eller svarande har rimliga utsikter att få sin talan bifallen och att talan är befogad. Rättshjälp omfattar – beroende på sökandens inkomster och tillgångar – hela eller delar av domstolsavgifterna och kostnaderna för den egna advokaten, men däremot inte kostnaderna för motpartens advokat om målet förloras.

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhållsbidrag ska betalas regelbundet. Underhållsbidragets omfattning fastställs mot bakgrund av den underhållsberättigades behov och den underhållsskyldiges ekonomiska förmåga. I detta avseende har delstatsöverdomstolarna (*Oberlandesgerichte*) tagit fram tabeller och riktlinjer som gör det lättare att fastställa schablonbelopp för underhåll. Düsseldorfstabellen (*Düsseldorfer Tabelle*) används ofta som beräkningsunderlag i fråga om underhåll för barn.

På den underhållsberättigade eller den underhållsskyldiges begäran kan domstolsbeslut anpassas om de faktiska omständigheter som ligger till grund för domslutet ändras. Underhållsbidrag till ett underårigt barn kan enligt § 1612a.1 första meningen i BGB även begäras i indexerad form som en procentsats av det aktuella minimiunderhållet. Minimiunderhållet regleras i § 1612a.1 andra och tredje meningen BGB och ökar i tre steg i takt med barnets stigande ålder. Ett domstolsbeslut genom vilket det underhåll som ska betalas är indexerat kräver inte någon anpassning när barnet uppnår en ny åldersklass.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Underhållet ska i princip beviljas i form av ett månatligt underhållsbidrag som ska betalas i förskott till den underhållsberättigade, eller när det gäller underåriga barn till den förälder som faktiskt tar hand om barnet eller den som annars är berättigad till underhållet.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Fastställda underhållskrav kan verkställas genom tvångsindrivning (*Zwangsvollstreckung*). Tvångsindrivning tillämpas enligt de allmänna reglerna.

Den underhållsskyldiges förpliktelser förstärks emellertid genom att ett åsidosättande av denna skyldighet är straffbelagd.

Den som åsidosätter underhållsskyldigheten kan bestraffas med fängelse i upp till tre år eller böter. Om fängelsestraff krävs, men villkorlig dom utdöms, kan domstolen ålägga den dömde att uppfylla sin underhållsskyldighet. Domstolen återkallar den villkorliga domen om den dömde upprepade gånger eller grovt underlåter att följa ett sådant åläggande och det därigenom finns anledning att anta att denne kommer att begå brott igen, särskilt genom att åsidosätta underhållsskyldigheten. Om den tilltalade är ostraffad sedan tidigare och åläggs att fullgöra sin underhållsskyldighet med ett visst belopp, kan åklagarmyndigheten tillfälligt underlåta att väcka åtal, respektive domstolen tillfälligt avsluta det straffrättsliga förfarandet.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

Utmätning (*Pfändung*) av lös egendom görs av exekutionstjänstemän (*Gerichtsvollzieher*) (§ 808.1 i ZPO). Härvid ska de bestämmelser som begränsar utmätningen i §§ 811–812 i ZPO särskilt beaktas. Enligt § 811 ZPO ska de där angivna tillgångarna inte vara föremål för utmätning. Undantag föreligger för egendom som köpts med äganderättsförbehåll (*Eigentumsvorbehalt*) enligt § 811.2 ZPO. I §§ 811a och 811b ZPO regleras utbyte av värdefulla tillgångar som enligt § 811 ZPO inte får utmätas mot mindre värdefulla tillgångar med samma

funktioner.

Utan gäldenärens medgivande får dennes bostad endast genomskås efter domstolsbeslut (§ 758a i ZPO). Utmätning av fordringar görs av den domstol som är ansvarig för verkställigheten.

Skyddet mot utmätning av lön ska beaktas. Detta skydd följer av § 850 ff. i ZPO. Den del av lönen som inte får utmätas fastställs enligt gäldenärens inkomstnivå samt antalet personer gentemot vilka gäldenären enligt lag är underhållsskyldig. För att beräkna detta förbehållsbelopp tillämpas tabellen i bilagan till § 850c ZPO, som används för att fastställa undantagsnivåer. Denna tabell ses över regelbundet och anpassas vid behov.

Vid verkställighet av underhållskrav eller en fordran på grund av en uppsåtlig överträdelse (*unerlaubte Handlung*) kan verkställighetsdomstolen på den underhållsberättigades begäran fastställa ett avvikande förbehållsbelopp enligt § 850d i ZPO respektive § 850f i ZPO. Efter en begäran från gäldenären gäller detsamma om det föreligger ett särskilt personligt behov enligt § 850f.1 i ZPO.

Gäldenärens konto kan skyddas mot utmätning enligt § 850k i ZPO. Ett sådant utmätningsskyddat konto kallas även P-konto (*Pfändungsschutzkonto*). Syftet med det är att garantera en skälig levnadsstandard för gäldenären och hans eller hennes familjemedlemmar. P-kontot omfattar ett automatiskt skydd mot utmätning motsvarande det grundläggande förbehållsbeloppet, som för närvarande uppgår till 1 178,95 euro per kalendermånad. Detta grundläggande skydd mot utmätning kan ökas under vissa förutsättningar, t.ex. om gäldenären har ytterligare underhållsskyldigheter. Mer information om vilka belopp som undantas från utmätning finns här: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/ZwangsvollstreckungPfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Barnbidrag och vissa sociala förmåner åtnjuter ytterligare skydd. I regel är det tillräckligt att lämna ett intyg till banken. Om gäldenären har särskilda behov på grund av sjukdom kan det belopp som inte får utmätas i vissa fall anpassas individuellt av verkställighetsdomstolen.

För underhållskrav gäller normalt en preskriptionsfrist på tre år (§ 195 i BGB). Preskriptionsperioden inleds då vid utgången av det år då kravet uppstod och den berättigade parten fick kännedom om detta (§ 199.1 i BGB). En separat preskriptionsfrist på 30 år gäller enbart för utestående fordringar vid fastställt underhåll (§ 197.1 punkt 3 i BGB): denna period inleds från och med datumet för ett bindande domstolsbeslut eller utfärdandet av en exekutionstitel, eller enligt vad som framgår av handlingarna (§ 201.1 i BGB).

Preskriptionsfristen för underhållskrav kan tillfälligt avbrytas. Den period då preskriptionsfristen tillfälligt har avbrutits avräknas då från preskriptionsfristen (§ 209 i BGB). Detta gäller i fråga om underhåll för barn fram till dess att barnet fyller 21 år (§ 207.1 andra meningen punkt 2 a i BGB).

Om ett verkställighetsbeslut genomförs eller ansökan inkommer om ett sådant beslut inleds den vanliga treåriga preskriptionsfristen på nytt (§ 212.1 punkt 2 i BGB). Därigenom förhindras att framtida fastställda underhållskrav begränsas.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet utgör en normal exekutionstitel (*Vollstreckungstitel*) för indrivning av en penningfordran, vilket innebär att den underhållsberättigade i princip måste iaktta de vanliga verkställighetsreglerna och själv måste se till att fordran verkställs.

Om barn- och ungdomsmyndigheten biträder ett barn hjälper nämnda myndighet dock till vid indrivningen enligt § 1712 i BGB. Barn- och ungdomsmyndigheten biträder ett barn efter ansökan av den förälder som har ensam vårdnad om barnet eller, om föräldrarna har gemensam vårdnad, av den förälder som faktiskt tar hand om barnet.

Detta skiljer sig från sådana fall där en underhållsberättigad person erhåller vissa sociala förmåner som täcker ett behov som egentligen skulle täckas av underhållet. Om den som erhåller de sociala förmånerna har rätt till underhållsbidrag men detta krav ännu inte har tillgodosetts, övergår kravet i princip till den behöriga myndigheten som sedan kan göra gällande rätten till underhåll i eget namn.

I vissa situationer (när ett barn uppfostras av en ensamstående förälder och den andra föräldern inte betalar

något kontant underhåll) uppstår rätten till förmåner enligt lagen om bidragsförskott (*Unterhaltsvorschussgesetz*, nedan kallad *UVG*). I dessa situationer utkräver bidragsförskottskassan (*Unterhaltsvorschusskasse*) de övertagna kraven på underhåll.

Om den underhållsskyldige inte i övrigt betalar något underhåll, och försörjningsstöd (*Sozialhilfe*) därför måste betalas ut (om de övriga villkoren är uppfyllda), övergår kraven på underhåll (liksom i frågan om det ovannämnda bidragsförskottet) på de sociala myndigheterna som sedan kan återkräva försörjningsstödet från den underhållsskyldige. Vad gäller förmåner för att säkra en grundläggande inkomst för arbetssökande (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*) sker övergången först genom att den utbetalande myndigheten sänder ett skriftligt meddelande till den underhållsskyldige.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

De förmåner som nämns i fråga 12, dvs. försörjningsstöd, grundläggande inkomst för arbetssökande och förmånerna enligt lagen om bidragsförskott, är självständiga sociala förmåner med begränsad omfattning och utgör inte något underhållsbidrag i egentlig mening. De betalas ut direkt av den behöriga myndigheten till den underhållsberättigade personen. Förmånerna utbetalas oavsett om underhållet kan utkrävas från den underhållsskyldige. De myndigheter till vilka kravet på underhåll har övergått kan utkräva det i eget namn.

Även om barn- och ungdomsmyndigheten företräder ett barn, medför detta förhållande inte någon separat rätt till förmåner av de behöriga myndigheterna, till skillnad mot anspråk på förmåner enligt lagen om bidragsförskott och på försörjningsstöd och grundläggande inkomst för arbetssökande. I detta avseende är myndighetens ingripande begränsat till att stödja den underhållsberättigade för att göra gällande rätten till underhåll och driva in underhållet.

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Om en underhållsberättigad vill driva in underhåll från en gäldenär som bor utomlands kan denne få hjälp av den federala justitiemyndigheten (*Bundesamt für Justiz*) i Bonn. Förbundsrepubliken Tyskland har utnämnt denna myndighet till centralmyndighet för gränsöverskridande mål om underhållsskyldighet.

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Ansökningar i enlighet med artikel 55 i EU:s underhållsförordning, artikel 9 i 2007 års Haagkonvention om underhåll eller artikel 2.1 och 2.2 i 1956 års FN-konvention från en underhållsberättigad med hemvist i Tyskland ska göras till den anmodade centralmyndigheten via den federala justitiemyndigheten i Bonn. För mer information, se https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html

Centralmyndigheten har följande kontaktuppgifter:

Bundesamt für Justiz

Referat II 4
53094 Bonn
Tyskland

E-post: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tfn: +49 (0) 228 99410 6434

Fax: +49 (0) 228 99410 5202

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Underhållsberättigade som är bosatta utomlands kan lämna sina ansökningar till centralmyndigheten i sitt hemvistland enligt artikel 55 i EU:s underhållsförordning, artikel 9 i 2007 års Haagkonvention om underhåll eller artikel 2.1 och 2.2 i 1956 års FN-konvention.

15.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Ansökningarna ska göras via centralmyndigheten i hemvistlandet. Därifrån vidarebefordras de till centralmyndigheten i Förbundsrepubliken Tyskland (se punkt 14.2).

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Ej tillämpligt.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

I regel ska rättegångsavgiften betalas i förväg i mål om underhållsskyldighet. Inom underhållsförordningens tillämpningsområde beviljas rättshjälp i enlighet med artiklarna 44-47 i förordningen. Skyldigheten till förskottsbetalning bortfaller under vissa särskilda omständigheter, särskilt när rättshjälp har beviljats.

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Tyskland har gett sin centralmyndighet – den federala justitiemyndigheten (*Bundesamt für Justiz*) – den behörighet som krävs för att garantera de åtgärder som beskrivs i artikel 51.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

Senaste uppdatering: 06/01/2025

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för

denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.